

RESOLUCIÓ D'ARXIU de la informació prèvia núm. 86/2011, referent a l'Hospital Sant Joan de Déu.

Primer.- En data 23/03/2011 va tenir entrada a l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades una denúncia formulada contra l'Hospital Sant Joan de Déu (en endavant, l'Hospital), per un presumpte incompliment de la Llei orgànica 15/1999, de 13 de desembre, de protecció de dades de caràcter personal (en endavant, LOPD).

Concretament, la persona denunciant exposava que en el marc d'un procediment judicial (procediment de judici ordinari núm. 000/07) tramitat en el Jutjat de Primera Instància núm. -- de Barcelona, l'òrgan judicial va requerir l'Hospital Sant Joan de Déu per tal que aportés l'historial mèdic de la seva filla menor d'edat, en relació a l'atenció mèdica que va rebre el dia 00/00/2004 pel desviament del septe nasal que va patir arran d'una presumpta agressió. La persona denunciant es queixava que l'Hospital no es va limitar a facilitar a l'òrgan judicial la documentació mèdica relativa a l'atenció de la lesió referida, sinó que va remetre la totalitat de la història clínica de la menor (des del mes de desembre de 2000, fins al febrer del 2007), sense comptar amb el seu consentiment exprés i sense estar autoritzat legalment per fer-ho.

Així mateix, la persona denunciant posava de manifest que en la dita història clínica es reflectien *"malalties del pare, mare i avis (de la menor), i fins i tot opinions personals poc rigoroses reveladores d'un menyspreu absolut"* cap a la seva persona. A tall d'exemple transcriu les anotacions efectuades els dies 05/12/2002, 27/02/2001, 09/09/2002 i 20/03/2003.

Segon.- L'Autoritat va obrir una fase d'informació prèvia (IP 86/11), d'acord amb el que preveu l'article 7 del Decret 278/1993, de 9 de novembre, sobre el procediment sancionador d'aplicació als àmbits de competència de la Generalitat, en relació amb la DT 2^a de la Llei 32/2010, de l'1 d'octubre, de l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades, per tal de comprovar la realitat dels fets i a fi d'obtenir més informació sobre les circumstàncies dels fets i els subjectes responsables.

Tercer.- En el si d'aquesta fase d'informació prèvia, l'Autoritat va efectuar un requeriment a l'Hospital per tal que informés, entre d'altres, dels següents extrems:

1.- Sobre la conveniència de remetre a l'òrgan judicial la totalitat de la història clínica de la menor, en la qual es recullen assistències mèdiques anteriors a la que va donar lloc al procediment ordinari núm. 000/07 davant del Jutjat núm. -- de Barcelona.

2.- Pel que fa a la necessitat que a la dita història clínica es recollís determinada informació, referida als familiars de la menor, a la qual feia referència la persona denunciant en el seu escrit de denúncia davant l'Autoritat.

En el mateix escrit, es requerí l'Hospital per tal que aportés a l'Autoritat determinada documentació, entre ella una còpia de l'ofici mitjançant el qual el Jutjat de Primera Instància núm. -- de Barcelona sol·licità la remissió de la història clínica de la menor.

Quart.- Aquest requeriment fou contestat per l'Hospital mitjançant escrit de data 13/04/2011. En aquest escrit s'informava del següent:

- Pel que fa a la conveniència de remetre a l'òrgan judicial la totalitat de la història clínica de la menor, expliciten que *“varen seguir les indicacions precises i clares del Jutjat d'instrucció núm. -- de Barcelona, pel qual ens requeria «Còpia íntegra» de la història clínica”*.

- Quant a la necessitat de recollir en la dita història clínica determinada informació referida als familiars de la menor, manifesten que *“està considerat com a bona pràctica assistencial recollir els antecedents personals i familiars del pacient a qui es realitza l'assistència”*. A més, consideren que aquesta actuació estaria emparada per la normativa sanitària, en concret, pels articles 10 i 11 de la Llei catalana 21/2000, de 29 de desembre, sobre els drets d'informació concernent la salut i l'autonomia del pacient, i la documentació clínica; i l'article 15 de la Llei 41/2002, de 14 de novembre, bàsica reguladora de l'autonomia del pacient i de drets i obligacions en matèria de informació i documentació clínica.

L'Hospital aportava, juntament amb el seu escrit, diversa documentació, inclosa una còpia de l'ofici que el Jutjat va dirigir a l'Hospital requerint la història clínica de la menor. En aquest ofici consta el literal següent:

“En virtud de lo acordado en el acta de la audiencia celebrada el día 33-7-2008 (sic), dirijo a Vd. el presente a fin de que a la mayor brevedad posible y antes del día 10 de Diciembre de 2008, aporten a los autos una copia íntegra de la historia clínica de la niña XXX (HC 00000)”.

Cinquè.- També en el marc d'aquest període d'informació prèvia, es va sol·licitar a la persona denunciant que aportés a l'Autoritat el CD que recull l'audiència prèvia al procediment de judici ordinari núm. 000/07, petició que fou complimentada mitjançant escrit de data 05/04/2011.

Fonaments de Dret

Primer.- D'acord amb el previst a l'article 2 del Decret 278/1993, de 9 de novembre, sobre el procediment sancionador d'aplicació als àmbits de competència de la Generalitat, en relació amb l'article 5 de la Llei 32/2010, de l'1 d'octubre, de l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades, i l'article 15 del Decret 48/2003, de 20 de febrer, pel qual s'aprova l'Estatut de l'Agència Catalana de Protecció de Dades, és competent per dictar aquesta Resolució la directora de l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades.

Segon.- La denúncia formulada es referia, per una banda, a la possible vulneració de l'article 7.3 de la LOPD, atès que l'Hospital hauria cedit a l'òrgan judicial la història clínica completa de la menor i filla de la persona denunciant, sense el seu consentiment exprés i sense habilitació legal.

Així doncs, el primer que cal aquí analitzar és el règim que la LOPD ha establert pel que fa a la cessió de dades personals.

L'article 3.i) de la LOPD defineix cessió o comunicació de dades com *"qualsevol revelació de dades efectuada a una persona diferent de l'interessat"*.

Per la seva banda, l'article 11 de la LOPD regula la comunicació de dades, disposant el següent:

"1. Les dades de caràcter personal objecte del tractament només poden ser comunicades a un tercer per al compliment de finalitats directament relacionades amb les funcions legítimes del cedent i del cessionari amb el consentiment previ de l'interessat.

2. El consentiment que exigeix l'apartat anterior no és necessari:

a) Quan la cessió està autoritzada en una llei.

b) Quan es tracti de dades recollides de fonts accessibles al públic.

c) Quan el tractament respongui a la lliure i legítima acceptació d'una relació jurídica el desenvolupament, el compliment i el control de la qual impliqui necessàriament la connexió del tractament esmentat amb fitxers de tercers. En aquest cas, la comunicació només és legítima quan es limiti a la finalitat que la justifiqui.

d) Quan la comunicació que s'hagi d'efectuar tingui com a destinatari el defensor del Poble, el ministeri fiscal o els jutges o tribunals o el Tribunal de Comptes, en l'exercici de les funcions que té atribuïdes. Tampoc no cal el consentiment quan la comunicació tingui com a destinatari institucions autonòmiques amb funcions anàlogues al defensor del Poble o al Tribunal de Comptes.

e) Quan la cessió es produeixi entre administracions públiques i tingui com a objecte el tractament posterior de les dades amb finalitats històriques, estadístiques o científiques.

f) Quan la cessió de dades de caràcter personal relatives a la salut sigui necessària per solucionar una urgència que requereixi accedir a un fitxer o per fer els estudis epidemiològics en els termes que estableix la legislació sobre sanitat estatal o autonòmica.

(...).

Així, amb caràcter general, la cessió de dades als òrgans judicials, sense comptar amb el consentiment de les persones afectades, és una actuació emparada per l'article 11.2.d) de la LOPD.

En relació a les dades relatives a la salut, la LOPD estableix un règim més estricte pel que fa al seu tractament i cessió. En efecte, l'article 7.3 de la citada disposició preceptua que *"les dades de caràcter personal que facin referència a l'origen racial, a la salut i a la vida sexual només poden ser recollides, tractades i cedides quan, per raons d'interès general, així ho disposi una llei o l'afectat hi consenti expressament"*.

Així doncs, de conformitat amb l'anterior precepte, aquesta tipologia de dades només poden ser recollides, tractades i cedides amb el consentiment exprés de la persona afectada o quan així ho disposi una llei.

L'habilitació legal que permet la comunicació de dades personals relatives a la salut als òrgans judicials es recull específicament a l'article 16.3 de la Llei bàsica 41/2002, que determina el següent:

Carrer de la Llacuna, 166, 7a. Planta
08018 Barcelona

“L'accés a la història clínica amb finalitats judicials, epidemiològiques, de salut pública, d'investigació o de docència, es regeix pel que disposen la Llei orgànica 15/1999, de protecció de dades de caràcter personal, i la Llei 14/1986, general de sanitat, i altres normes d'aplicació en cada cas. L'accés a la història clínica amb aquestes finalitats obliga a preservar les dades d'identificació personal del pacient, separades de les de caràcter clínicoassistencial, de manera que com a regla general quedi assegurat l'anonimat, llevat que el pacient mateix hagi donat el seu consentiment per no separar-les. Se n'exceptuen els casos d'investigació de l'autoritat judicial en què es consideri imprescindible unificar les dades identificatives amb les clínicoassistencials, en els quals cal atènyer-se al que disposin els jutges i tribunals en el procés corresponent. L'accés a les dades i els documents de la història clínica queda limitat estrictament a les finalitats específiques de cada cas”.

Així mateix, altres normes del nostre ordenament jurídic preveuen la comunicació de dades a jutges i tribunals. En primer lloc, l'article 118 de la Constitució Espanyola estipula que:

“Es obligado cumplir las sentencias y demás resoluciones firmes de los Jueces y Tribunales, así como prestar la colaboración requerida por éstos en el curso del proceso y en la ejecución de lo resuelto”.

En segon lloc, l'article 17 de la Llei orgànica 6/1985, de l'1 de juliol, del Poder Judicial, determina que:

“1. Todas las personas y entidades públicas y privadas están obligadas a prestar, en la forma que la Ley establezca, la colaboración requerida por los Jueces y Tribunales en el curso del proceso y en la ejecución de lo resuelto, con las excepciones que establezcan la Constitución y las Leyes, y sin perjuicio del resarcimiento de los gastos y del abono de las remuneraciones debidas que procedan conforme a la Ley.

2. Las Administraciones Públicas, las Autoridades y funcionarios, las corporaciones y todas las entidades públicas y privadas, y los particulares, respetarán y, en su caso, cumplirán las sentencias y las demás resoluciones judiciales que hayan ganado firmeza o sean ejecutables de acuerdo con las Leyes”.

Per últim, l'article 332 de la Llei 1/2000, de 7 de gener, d' Enjudiciament Civil, estableix:

“Deber de exhibición de entidades oficiales.

1. Las dependencias del Estado, Comunidades Autónomas, provincias, Entidades locales y demás entidades de Derecho público no podrán negarse a expedir las certificaciones y testimonios que sean solicitados por los tribunales ni oponerse a exhibir los documentos que obren en sus dependencias y archivos, excepto cuando se trate de documentación legalmente declarada o clasificada como de carácter reservado o secreto. En este caso, se dirigirá al tribunal exposición razonada sobre dicho carácter.

2. Salvo que exista un especial deber legal de secreto o reserva, las entidades y empresas que realicen servicios públicos o estén encargadas de actividades del Estado, de las Comunidades Autónomas, de las provincias, de los municipios y demás Entidades locales, estarán también sujetas a la obligación de exhibición, así como a expedir certificaciones y testimonios, en los términos del apartado anterior”.

Ara bé, aquesta habilitació legal prevista en el conjunt de preceptes que s'ha transcrit, seria vàlida únicament i exclusivament en relació a les dades expressament requerides per l'òrgan judicial. Així ho ha entès l'Audiència Nacional, que en la seva sentència de 26/10/2005 es pronuncia en els següents termes:

“dicha excepción al consentimiento del afectado por una cesión de sus datos personales se refiere al supuesto de aquellos datos que se utilizan en un procedimiento judicial cuando han sido requeridos previamente por el Juez en el ejercicio de sus funciones”

Aquesta línia jurisprudencial ha estat ratificada pel Tribunal Suprem, que en la seva sentència de data 17/11/2009 declara:

“Pues bien, hecha esta precisión, los términos del precepto cuya interpretación se cuestiona (11.2.d de la LOPD en relació a la comunicació de dades al defensor del Poble, ministeri fiscal, jutges i tribunals i el Tribunal de Comptes) dejan poco espacio a la duda en relación con la situación que aquí se plantea, ya que la excepción sólo se predica de comunicaciones de datos con los concretos destinatarios que se indican y en el ejercicio de sus funciones, lo que necesariamente implica una comunicación directa y que la misma se produzca a requerimiento del destinatario en el ejercicio de sus funciones, circunstancias que ha de valorar el responsable del fichero para emitir la correspondiente comunicación de datos al amparo de dicha excepción, que, además y por su propia naturaleza, ha de interpretarse en sentido estricto”.

En relació al cas que ens ocupa, es considera provat que l'Hospital no va sol·licitar el consentiment exprés de la persona afectada per tal de cedir la seva història clínica complerta al Jutjat de Primera Instància núm. -- de Barcelona, raó per la qual només hauria estat lícita l'esmentada comunicació de dades en cas que l'òrgan judicial hagués requerit tal informació.

Doncs bé, tal com s'ha avançat, consta acreditat en aquestes actuacions que el Jutjat de Primera Instància núm. -- de Barcelona va remetre un ofici a l'Hospital sol·licitant *“una còpia íntegra de la història clínica de la niña XXX”*. Davant això, l'Hospital no va fer més que donar compliment al requeriment judicial en els seus estrictes termes, per la qual cosa, en base al que s'ha exposat en aquest fonament de dret, el lliurament de la dita història clínica a l'òrgan judicial seria una actuació conforme a la normativa de protecció de dades.

En relació amb aquest punt no és sobrer assenyalar que l'Hospital no era part en el procediment judicial de referència -ignorant, consegüentment, quina era la controvèrsia que allà es dirimia- per la qual cosa tampoc no li era exigible que sol·licités a l'òrgan judicial un aclariment sobre l'oportunitat o no de facilitar la totalitat de la història clínica.

Tercer.- D'altra banda, la persona denunciant exposava que en la citada història clínica es reflectien *“malalties del pare, mare i avis (de la menor), i fins i tot opinions personals poc rigoroses reveladores d'un menyspreu absolut”* cap a la seva persona.

L'article 3 de la Llei bàsica 41/2002 defineix la història clínica com *“el conjunt de documents que contenen les dades, valoracions i informacions de qualsevol índole sobre la situació i l'evolució clínica d'un pacient al llarg del procés assistencial”*. El mateix precepte determina

que per “informació clínica” s’ha d’entendre “*qualsevol dada, sigui quina sigui la forma, classe o tipus, que permet adquirir o ampliar coneixements sobre l’estat físic i la salut d’una persona, o la manera de preservar-la, cuidar-la, millorar-la o recuperar-la*”.

L’article 15 d’aquesta mateixa llei preceptua, pel que fa al el contingut de la història clínica, el següent:

“1. La història clínica ha d’incorporar la informació que es consideri transcendental per al coneixement veraç i actualitzat de l’estat de salut del pacient. Qualsevol pacient o usuari té dret al fet que quedi constància, per escrit o en el suport tècnic més adequat, de la informació obtinguda en tots els seus processos assistencials, realitzats pel servei de salut tant en l’àmbit d’atenció primària com d’atenció especialitzada.

2. La història clínica té com a finalitat principal facilitar l’assistència sanitària, deixant constància de totes les dades que, sota criteri mèdic, permetin el coneixement veraç i actualitzat de l’estat de salut (...).”

L’article 10.1.b) de la Llei catalana 21/2000, també en relació al contingut de la història clínica, determina que:

“1. La història clínica ha de tenir un número d’identificació i ha d’incloure les dades següents:

b) Dades clinicoassistencials:

Antecedents familiars i personals fisiològics i patològics.

(...)”

Aquesta mateixa norma preveu, al seu article 11.1, que “*la història clínica és un instrument destinat fonamentalment a ajudar a garantir una assistència adequada al pacient*”. D’altra banda, del contingut dels articles 18.3 de la Llei bàsica 41/2002 i 13.2 de la Llei catalana 21/2000, s’infereix la possibilitat que els professionals sanitaris facin constar “anotacions subjectives” a les històries clíniques dels pacients.

A la vista de l’exposat fins aquí, es pot concloure que el tractament de dades relatives a persones vinculades a la menor en la història clínica d’aquesta, obeeix a un criteri mèdic que considera pertinent la inclusió de les esmentades dades a la història clínica per a una millor atenció a la pacient, criteri mèdic que no li correspon valorar a aquesta Autoritat, tret que es tradueix en una actuació clarament contrària a la LOPD, el que no s’observa en el cas aquí analitzat.

Quart.- L’article 10.2 del Decret 278/1993, de 9 de novembre, sobre el procediment sancionador d’aplicació als àmbits de competència de la Generalitat, preveu que:

“(…) no es formularà plec de càrrecs i s’ordenarà el sobreseïment de l’expedient i l’arxiu de les actuacions quan de les diligències i de les proves practicades, en resulti acreditada la inexistència d’infracció o responsabilitat. Aquesta resolució es notificarà als interessats”.

De conformitat amb tot el que s’ha exposat en els fonaments de dret anteriors, no s’observen indicis susceptibles de motivar la imputació de cap infracció a la normativa de protecció de dades, i en conseqüència, procedeix l’arxiu de les presents actuacions d’informació prèvia.

RESOLC

Primer.- Arxivar les actuacions d'informació prèvia número 86/11, relatives a l'Hospital Sant Joan de Déu.

Segon.- Notificar aquesta resolució a l'Hospital Sant Joan de Déu i a la persona denunciant.

Tercer.- Ordenar la publicació de la resolució al web de l'Autoritat (www.apd.cat), de conformitat amb l'article 17.2 de la Llei 32/2010, de l'1 d'octubre.

Contra aquesta resolució, que posa fi a la via administrativa d'acord amb l'article 14.3 del Decret 48/2003, de 20 de febrer, pel qual s'aprova l'Estatut de l'Agència Catalana de Protecció de Dades, les parts interessades poden interposar, amb caràcter potestatiu, recurs de reposició davant la directora de l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades, en el termini d'un mes a comptar de l'endemà de la seva notificació, d'acord amb el que preveu l'article 116 i següents de la Llei 30/1992 o bé interposar directament recurs contenciós administratiu davant els Jutjats del Contenciós Administratiu, en el termini de dos mesos a comptar de l'endemà de la seva notificació, d'acord amb els articles 8, 14 i 46 de la Llei 29/1998, de 13 de juliol, reguladora de la jurisdicció contenciosa administrativa.

Igualment, les parts interessades poden interposar qualsevol altre recurs que considerin convenient per a la defensa dels seus interessos.

La directora

Esther Mitjans Perelló

Barcelona, 28 de juliol de 2011